

Principy poradenství obětem domácího násilí

Mgr. Jitka Čechová

Poradenství

Základním principem je pomoci klientovi při posuzování vlastních možností a při jeho rozhodování o řešení problému, a to na základě informací získaných ze služeb poskytnutých či zprostředkovaných poradcem. **Řešení hledají společně.**

Základní rámec

- **klient**

(PSTP, struktura osobnosti, aktuální situace, očekávání...)

- **pracovník**

(osobní situace, profesionální angažovanost, očekávání, osobnost ...)

- **vztah**

(limity, bezpečí, ohrožení, důvěra, význam vztahu u traumatizovaných osob)

Kontaktují nás...

- **Osoby ohrožené domácím násilím**
- **Rodinní příslušníci, přátelé**
- **Instituce, novináři**
- **Agresoři**

Časté zakázky...

- Informace („jen“ se zorientovat)
- Podpora (těch, co situaci řeší, nebo ji chtějí „jen“ přežít v daném stavu...)
- TO, bezpečný odchod, rozvod, péče o děti
- Socioterapie

Časté otázky obětí...

- volat **policii** X nevolat (*otázky studu, ohrožení života...*)
- vyhledat **lékařskou pomoc** X nevyhledat (*v zásadě platí vyhledat lékařskou pomoc, důkazy nemusí použít, ale má je pro případ potřeby k dispozici*)
- **odejít** X zůstat (*otázka bezpečnosti a sociálního zajištění*) resp. rozvést se X zachovat rodinu (*zde hrají velkou roli přesvědčení, předsudky, víra, strach*)
- je doma pro **děti** lepší takovýto **táta** nebo žádný táta? (*reflektování výchovného vlivu, který je významný; vysvětlení, že odchod neznamená odloučení dětí od otce..*)
- jak s dětmi **komunikovat** o tom, co se děje? (*otázka přiměřené komunikace a navázání na dětské psychology*)
- když udělám to a to... jak se zachová? Proč se ke mně tak chová? (*snaha pochopit motivy jednání agresora, zvolit správný postup řešení*)
- a další...

Postupy práce s obětí DN

- odhad nebezpečnosti
- bezpečnostní plán
- vnímavost na kontrolu a moc
- vědomí problematiky traumatu
- krizová intervence
- zásady aktivního naslouchání
- práce s časem
- interdisciplinární spolupráce

Postupy práce s obětí DN

- Zaměřujeme se na otázku
 - Děti
 - Financí (dluhy, sociální dávky, příjmy...)
 - Bydlení
 - Sociální sítě a podpůrných subjektů
 - Institucí

Základní model poradenství

- 1) Naslouchání
- 2) Informování
- 3) Ulehčování
- 4) Navracení sebedůvěry

Navracení sebedůvěry – ten, kdo oběť zneužívá, činí tak prostřednictvím hrozeb, hrubé síly a vynucování, čímž jí **subjektivně odejme všechna práva.**

Navracení sebedůvěry oběti umožňuje, aby se považovala za silnou osobnost, která je schopná se aktivně podílet na ukončení násilí a zabezpečení bezpečného života.

Jak postupovat?

- Využívejte technik aktivního naslouchání, respektujete zakázku, mapujte životní situaci.
- Zjistěte kde se klient nachází, kam směřuje a jak se tam dostane.
- Poskytněte mu klid a svou vlastní odbornost.

...podrobněji viz další snímek

Na co se zaměřit z hlediska řešení životní situace

- 1) Poskytnout oběti možnost **o násilí mluvit** a získat potřebné informace pro poradenství (jaké formy – konkrétní podoby násilí, jaká frekvence, intenzita, co bylo nejnebezpečnější, čeho je partner schopen...) Odhad nebezpečnosti!!! Pozor na vtíravé dotazy!!!
- 2) Poskytnout oběti možnost mluvit **o životní situaci** (co zažívá, co ji trápí, situace dětí, co očekává, co již pro řešení udělala, co pomáhalo, čeho se obává...), porozumění
- 3) Podpořit oběť v kontaktování **sociální sítě**. Poskytnout oběti informace o možnostech pomoci – předání konkrétních adres (azylové domy, jiné formy pomoci, lékařská pomoc, policie)
- 4) Zjistit jestli je ona i příslušní rodinní příslušníci v **bezpečí** (udělat opatření, které zvýší její bezpečnost, bezpečnostní plán, plán útěku)
- 5) Informovat oběť o jejích **právech** (vykázání, podat oznámení o trestném činu, právní procedury..), případně tyto kroky s ní podstoupit, je-li to nutné.
- 6) Poukázat na možnost dalších služeb – předat kontakty

V kontaktu je dobré se věnovat tomu....

- Co se stalo
- Současné pocity a jejich vývoj
- Zkušenosti s podobnou situací v minulosti
- Pozitivní prvky v současné krizi
- Katastrofický scénář
- Sebevražedné úvahy

- Potřeby místa, limitu, bezpečí, podpory....

Přístup k oběti DN

- Naslouchajte. Nechte ji mluvit. Jestliže něčemu nerozumíte zeptejte se. Dávejte dost času.
- Nelitujte, nevyčítejte, neodsuzujete a nehodnoťte.
- Pomožte hledat řešení. Poskytněte informace!
- Utvrďte ji v tom, že nikdo nemá právo týrat druhého člověka!
- Vysvětlete, že v „tom“ není sama.
- Nabízejte, nenut'te a nepodmiňujte.
- Projevte důvěru

Přístup k oběti DN

- Zacházejte opatrně s mocí a časem
- Zachovejte si neutralitu a nasazení
- Zachovejte si pochopení a empatii
- Budujte důvěru
- Ved'te ji k svépomoci, prosazení práva na sebeurčení, obnovení a znovuvytvoření vztahů. Posilujte její osobnost
- Malé kroky, zaměření na blízkou budoucnost
- Katastrofický scénář

Vyrovňovací strategie: kontakt s pocity, sdílení a sdělování, dobrý kontakt s tělem, kontakt s potřebami, vědomí hranic, orientace v situaci, schopnost využít starší zkušenosti své a blízkých či komunity, rituály...

Bezpečnostní plán

- **Jak Vám mohu pomoci?**
- **Co potřebujete pro své bezpečí?**
- **Co jste dělala v minulosti?**

Možné situace:

- Žije odděleně
- Plánuje odchod či utíká
- Zůstává s pachatelem

Bezpečnostní plán

Na co nezapomenout:

- Bezpečí dětí (bydlení, škola, školka...)
- Bezpečí její (bydlení, práce, azyl, přátelé..)
- Zajištění bytu
- Dohoda se sousedy
- Dostupnost telefonu
- Únikové cesty
- Identifikace nebezpečných míst
- Nalezení kompetentní pomoci

Bezpečnostní balíček

- Oblečení pro ni a děti, pohodlné a potřebné věci
- Peníze/kreditní karty
- Náhradní klíče od domu a auta
- Nějaké hračky pro děti
- Léky a lékařské předpisy
- finance
- Telefonní čísla a adresy rodiny, přátel, institucí
- Oficiální dokumenty týkající se dětí, manželství, majetku, sociálky, pojištění, soudní rozhodnutí...
- Uložení BB na bezpečném místě

Sociální síť

- Azylové domy
- Policie
- Zdravotnická zařízení
- OSPOD
- Neziskové organizace poskytující poradenství
- Právníci
- Psychologové, manželské poradny
- Občanské poradny
- Krizová centra
- ...

Závěrem

Základní informace o tom „**čeho se vyvarovat a co naopak říci**“ také naleznete ve speciálních novinách „**Nechceme se bát**“ – článek **Nebud' me lhodostejní**

- Respektujte **zakázku** klienta
- **Strukturujte**, ale nechávejte dostatečný prostor pro vyjádření
- Nedávejte rychlé a neuvážené rady
- Neslibujte a planě neutěšujte
- Více naslouchejte, nežli mluvíte
- Naslouchejte **nejen faktům**, ale i emocím
- **Nevnucujte klientovi vlastní řešení**, ale sdělte názor (citlivě)
- Neměňte téma, když je o čem mluvit – nechte ji domluvit
- Ptejte se klienta na upřesnění
- Ptejte se **neobviňujícím** způsobem
- Neskákejte klientovi do řeči
- Respektujte klientův **čas**
- Mluvte srozumitelně
- Nehromadte otázky
- Pozor na **obviňující otázky, výčitky, podmiňování pomoci...**
- Nedělejte teatrální gesta např.: Proboha...

-
- Vymezte si pro práci s klientem jasný prostor (místo, informace, vědomí služeb,...)
 - Budte si vědomi vlastních možností – pracujte na svých slepých místech.
 - **Pracujte s časem a v čase.**
 - Volte metodu malých kroků.
 - Myslete na to, že sféru možností otevíráte svými dovednostmi.
 - **Pracujte se svojí bezmocí a agresivitou.**
 - Mějte na paměti, že nenesete zodpovědnost za její/jeho situaci; pocity; konečné rozhodnutí.
 - Nesete zodpovědnost za kvalitu poskytnuté služby.
 - Zajistěte si situaci tak, abyste se cítili dobře (samozřejmě s ohledem na klienta a kolegy).
 - Absolvujte supervize, intervize.
 - Aktivně pracujte s vyhořením...**pečujte o sebe.**